

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Дзігора М.С.

студентка,

Національна академія внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПІДПАЛАМИ ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИНИКНЕННЯМ ПОЖЕЖ

Підпали та інші злочини, пов'язані з виникненням пожеж, спричиняють збитки господарству, майну, життю та здоров'ю громадян. Основним завданням при розслідуванні цих злочинів є дослідження всіх обставин, пов'язаних із пожежею, встановленням причин, виявленням винних у її виникненні.

Згідно ч. 1 ст. 194 Кримінального кодексу України (далі – ККУ), умисне знищення або пошкодження чужого майна, що заподіяло шкоду у великих розмірах, карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років [1].

Згідно ч. 1 ст. 245 ККУ, знищення або пошкодження лісових масивів, зелених насаджень навколо населених пунктів; вздовж залізниць або інших таких насаджень вогнем чи іншим загальнонебезпечним способом караються обмеженням волі на строк від двох до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк [2].

Терористичний акт, тобто застосування зброї, вчинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), а також погроза вчинення зазначених дій з тією самою метою караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років, згідно ч.1 ст. 258 ККУ [3].

Також згідно ч. 1 ст. 267 ККУ, порушення правил зберігання, використання, обліку, перевезення вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або інших правил поводження з ними, а також незаконне пересилання цих речовин чи матеріалів поштою або вантажем, якщо це порушення створило небезпеку загибелі людей або настання інших тяжких наслідків, караються штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів

доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до трьох років [4].

Можна зазначити також ст ККУ, 269 (Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин), 270 (Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки), 273 (Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах), 274 (Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки).

Криміналістична характеристика цих злочинів включає: способи вчинення злочину, способи приховання, сукупність найбільш типових слідів, дані про особу злочинця, дані про особу потерпілого.

Підставою для порушення кримінальної справи є матеріали, які свідчать про те, що пожежа сталася внаслідок підпалу або порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, а також заяви громадян.

Типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування підпалів і порушень встановлених законодавством вимог пожежної безпеки:

- є дані про подію злочину та спосіб його вчинення, особа злочинця невідома;

- є дані про подію злочину, проте спосіб його вчинення і особа злочинця невідомі.

Залежно від ситуації слідчий обирає оптимальні слідчі дії, оперативно-розшукові заходи, а в окремих випадках – тактичні операції, спрямовані на затримання злочинця, виявлення речових доказів, встановлення документів, що належать до забезпечення пожежної безпеки, з'ясування причин та умов, що сприяли виникненню пожежі. Першочергові слідчі дії при розслідуванні пожеж: огляд місця події, призначення пожежно-технічної, судово-медичної, криміналістичної експертиз, обшуки у підозрюваних осіб, освідування, допити свідків.

Попереджувальна діяльність при розслідуванні пожеж здійснюється на підставі даних про причини та умови, що сприяють їх виникненню. Вони встановлюються органами державного пожежного нагляду, а також у процесі розслідування злочинів, пов'язаних з підпалом чи порушенням вимог пожежної безпеки.

Причинами, що сприяють виникненню пожеж, є такі: недотримання адміністрацією вказівок державного пожежного нагляду, неусунення виявлених внаслідок перевірки недоліків і несправностей, необережне поводження з вогнем, порушення правил зберігання паливно-мастильних матеріалів, легкозаймистих та вибухонебезпечних речовин. Органи державного пожежного нагляду на підставі узагальнення та аналізу вказаних причин і умов, а також практики органів розслідування і даних експертних досліджень здійснюють профілактичну діяльність як безпосередньо, так і через виконком Рад народних депутатів, а також адміністрацію установ та підприємств, добровільні пожежні дружини та інші.

Основною формою профілактичних дій слідчих органів є подання про причини та умови, що сприяють виникненню пожеж, до відповідних

державних органів та інших організацій за матеріалами розслідування конкретних кримінальних справ. Такі подання повинні містити конкретні висновки:

- про причини і умови, що сприяли виникненню пожежі;
- про осіб, винних у порушенні вимог пожежної безпеки, чи таких, які вчинили підпал;
- щодо заходів, яких необхідно вжити для усунення цих причин і умов.

Отже, можна зробити висновок, що злочини пов'язані з підпалами та злочини пов'язані з виникненням пожеж, спричиняють збитки господарству, майну, життю та здоров'ю громадян.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Дзігора М.С.

студентка,

Національна академія внутрішніх справ

ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ – ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ НАЛЕЖНОСТІ

Вогнепальна зброя за загальним визначенням, являє собою спеціально виготовленні пристрої конструктивно призначені та придатні для ураження цілі на відстані снарядом, що одержує неправильний рух у стволі за рахунок енергії згорання порохового чи іншого заряду, які не мають прямого господарсько-побутового, виробничого, спеціального призначення.

Для визначення належності об'єкта до вогнепальної зброї повинні існувати такі криміналістичні ознаки:

- першою криміналістичною ознакою є призначення для ураження цілей;
- другою ознакою є придатність для ураження цілей, яка визначається за наявністю у об'єкта:

- конструктивної можливості проведення пострілів із забезпеченням снарядом енергетичних характеристик, достатніх для ураження цілі.

- недійсності конструкції тобто придатності для неодноразового проведення пострілів без ушкодження об'єкта. Для віднесення об'єкта до вогнепальної зброї він повинен мати надійні основні частини вогнепальної зброї і витримувати обов'язково більше одного пострілу при експериментальній стрільбі.